

**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ**  
Neuvotteleva virkamies  
Suvi Ruuska

**Muistio**  
29.11.2024

**Liite 1**

VN/28590/2024

## **VALTIONEUVOSTON ASETUS ERÄIDEN MAATALOUDEN PINTA- ALAPERUSTEISTEN TUKIEN MYÖNTÄMISEN YLEISISTÄ EDELLYTYKSISTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**

### **1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet**

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista ja osittain rahoittamista maaseudun kehittämiseen liittyvistä korvauksista säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Suorien tukien ja maaseudun kehittämiseen liittyvien korvausten järjestelmät jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Suorat tuet ja maaseudun kehittämisen korvaukset ovat osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Euroopan unionin kokonaan rahoittamiin tuotannosta irrotettuihin suoriin tukiin kuuluvat suunnitelma-asetuksen 16 artiklan mukaan perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki sekä ilmasto- ja ympäristö- ja eläinten hyvinvointia koskevat järjestelmät (ekojärjestelmätuki). Maaseudun kehittämisen korvauksiin kuuluvat muun muassa ympäristökorvaus, luonnonhaittakorvaus ja luonnonmukaisen tuotannon korvaus. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt muutoksia CAP-suunnitelmaan vuodelle 2025. Muutosesitys toimitettiin 26.6.2024 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 9.10.2024 (komission täytäntöönpanopäätös C(2024)6977).

Kansallisesti suorista tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Lain 5 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maataloustuotteiden tuottamisesta, maatalousmaasta ja sen säilyttämisestä, maatalousmaan käyttämisestä muuhun kuin maataloustoimintaan, maatalousmaata olevista pelloista ja pysyvistä kasveista, maatalousmaalla olevista maisemapiirteistä, perus- ja kasvulohkojen määrittelystä, yhdistämisestä ja vähimmäiskoosta. Lain 6 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukikelpoisen alan tarkemmista edellytyksistä, tukikelvottomista aloista ja niiden todentamisesta.

Maaseudun kehittämisen korvauksista säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 4 §:n 6 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maatalousmaasta ja sen käytöstä muuhun kuin maataloustoimintaan ja poistamisesta maatalouskäytöstä sekä perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja vähimmäiskoosta. Lain 5 §:n 8 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa ympäristökorvauksen myöntämisen tarkemmista edellytyksistä ja korvauskelpoisesta alasta.

Lain 6 §:n 5 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin luonnonmukaisen tuotannon korvauksen myöntämisen edellytyksistä ja korvauskelpoisesta alasta. Lain 8 §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin luonnonhaittakorvauksen myöntämisen edellytyksistä ja korvauskelpoisesta alasta.

Kokonaan kansallisesti rahoitetuista pinta-alaperusteisista tuista säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001). Lain 9 §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa maatalousmaan tarkemmasta määritelmästä, perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta, hallinta-ajasta, paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisesta viljelytavasta sekä kesannon ja muun viljelemättömän pellon hoitovaatimuksista. Lain 10 §:n 6 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa muista kotieläintalouden tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Lain 10 e §:n 3 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa tuotannosta irrotetun sika- ja siipikarjatalouden tuen määräytymisen ja myöntämisen perusteista.

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 5 §:n 2 momentin ja 6 §:n 2 momentin, eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n 6 momentin, 5 §:n 8 momentin, 6 §:n 5 momentin ja 8 §:n 3 momentin sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 9 §:n 3 momentin, 10 §:n 6 momentin ja 10 e §:n 3 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä (77/2023).

## **2. Asetuksen valmistelu**

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta ja Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä.

## **3. Asetuksen pääasiallinen sisältö**

Eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksella otettaisiin huomioon Euroopan komission CAP-suunnitelmaan 9.10.2024 hyväksymät vuotta 2025 koskevat muutokset. Lisäksi asetuksen 17 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että maanomistaja ei voisi enää siirtää omistamaltaan alalta korvauskelpoisuutta aktiiviviljelijän omistamalle korvauskelvottomalle alalle. Asetukseen täsmennettäisiin myös maatalousmaan avoimena säilyttämisvaatimusta. Lisäksi asetuksen 16 a §:ää täsmennettäisiin alojen osalta, joita ei hyväksytä korvauskelpoiseksi.

## **4. Pykäläkohtaiset perustelut**

### **7 §**

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että avoimena säilyttämisenä pidettäisiin myös kasvuston uudistamista. Peltoalat ja pysyvän nurmen alat, joita ei käytetä maataloustuotteiden tuottamiseen, olisi hoidettava laiduntamalla, niittämällä tai uudistamalla alat vuosittain viimeistään 15 päivänä

syyskuuta, jos niillä on kasvustoa. Sellaisten suunnitelma-asetuksen 31 ja 70 artiklassa tarkoitettuihin sitoumuksiin kuuluvien alojen, joilla ei tuoteta maataloustuotteita, avoimena säilyttäminen olisi hoidettava laiduntamalla, niittämällä tai uudistamalla alat kunkin sitoumukseen sisältyvän toimenpiteen ehtojen mukaisesti. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin puuvartisten kasvien osalta täsmennys, jonka mukaan avoimena säilyttäminen olisi hoidettava niittämällä, laiduntamalla tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että se koskisi suunnitelma-asetuksen 70 artiklan mukaisista aloista vain ympäristösopimusaloja, joilla ei tuoteta maataloustuotteita.

10 § 2 mom.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otettaisiin huomioon suunnitelma-asetuksen muutos, jolla luovutaan ehdollisuuden tuottamattoman alan vaatimuksesta.

Tuottamattoman alan vaatimuksen poistaminen perustuu asetusten (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevista vaatimuksista, ilmastoa, ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevista järjestelmistä, YMP:n strategiasuunnitelmien muutoksista, YMP:n strategiasuunnitelmien tarkistamisesta sekä valvontaan ja seuraamuksiin tehtävistä poikkeuksista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2024/1468. Pykälän 2 momentista poistettaisiin siksi viittaus Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1384/2022) 11 §:ssä tarkoitettuun alaan. Euroopan komission ohjeistuksen mukaan pysyvän nurmen laskennassa ei oteta huomioon aloja, joilla tuotanto on pääsääntöisesti kielletty. Koska momentissa tarkoitetut ekojärjestelmien sitoumuksissa ja ympäristösitoumuksissa olevat sitomusalat eivät lähtökohtaisesti ole tällaisia tuottamattomia aloja, ne otettaisiin huomioon pysyvän nurmen laskennassa. Poikkeuksena tähän olisivat kuitenkin ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (78/2023) 10 §:n 4 kohdassa tarkoitetut suojavyöhykkeet.

16 a §

Asetuksen 16 a §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että korvauskelpoiseksi ei hyväksyttäisi Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 tai 5 §:ssä tarkoitettua alaa. Ehdotettu muutos olisi yhdenmukainen korvauskelpoiseksi hyväksyttävälle alalle 17 §:ssä säädetyn rajauksen kanssa.

17 § 1 mom.

Asetuksen 17 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että maanomistaja ei voisi enää siirtää omistamaltaan alalta korvauskelpoisuutta aktiiviviljelijän omistamalle korvauskelvottomalle alalle. Asetuksen 16 a §:n mukaan Ruokavirasto hyväksyy korvauskelvottomia lohkoja korvauskelpoisuuden piiriin viljelyvuosien mukaan vanhimmasta uusimpaan, jos valtion talousarvion määrärahatilanne sen sallii ja korvauskelpoisuutta on vapautunut saman ELY-keskuksen alueella siirrettäväksi. Tämä tukee hallitusohjelman tavoitetta saattaa ruuantuotannossa olevat pellot korvauskelpoisuuden piiriin. Korvauskelpoisuuden siirtomahdollisuus tuenhakijan omistuksessa olevien lohkojen välillä säilyisi ennallaan.

## 5. Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei arvioida olevan suoria vaikutuksia valtion talousarvioon.

## 6. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta annettiin 5 lausuntoa. Lausuntoaikaa oli vain neljä viikkoa, jotta tuen haku voidaan toteuttaa suunnitellussa aikataulussa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Luonnonvarakeskus ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ruokaviraston ja ympäristöministeriön lausunnon perusteella muutettiin asetusehdotuksen 7 §:ää maatalousmaan avoimena säilyttämisvaatimuksesta. Lisäksi Ruokaviraston lausunnon perusteella muutettiin 10 §:n 2 momenttia ja lisättiin aloihin, joita ei katsota pysyväksi nurmeksi, suojavyöhykkeet. Ruokaviraston lausunnon perusteella myös lisättiin 16 a §:ään täsmennys aloista, joita ei hyväksytä korvauskelpoisiksi.

Luonnonvarakeskuksen ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnoissa kiinnitettiin huomiota korvauskelpoisuuden siirtomahdollisuuden poistumiseen tilojen väliltä. Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa esitettiin, että 17 § säilytetään ennallaan ja mahdollisuus siirtää korvauskelpoisuutta tietyissä perustelluissa tilanteissa 31.12.2022 jälkeen maatalouskäyttöön otetulle korvauskelvottomalle maatalousmaalle sallittaisiin. Luonnonvarakeskuksen lausunnossa todettiin, että korvauskelpoisuuden siirtomahdollisuus on mahdollistanut pienimuotoisen markkinan korvauskelpoisuuksien myynnille tilanteessa, jossa pelto poistuu viljelystä. Tämä on ollut pieni mutta mahdollisesti tärkeä kannustin siirtää heikkotuottoisia ja samalla mahdollisesti päästölähteenä toimivia peltoja pois maatalouskäytöstä. Korvauskelpoisuutta varannosta myönnettäessä tulisi huomioida mahdollisuuksien mukaan myös tuottavuuden parantamisen tavoitteet, etenkin tilusjärjestelytoiminnan yhteydessä. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska tilojen välinen korvauskelpoisuuden siirtomahdollisuus korvataan vuodesta 2025 lähtien korvauskelpoisuuskiintiöjärjestelmällä, josta säädetään 16 a §:ssä. Asetuksen 16 a §:n mukaan Ruokavirasto hyväksyy korvauskelvottomia lohkoja korvauskelpoisuuden piiriin viljelyvuosien mukaan vanhimmasta uusimpaan, jos valtion talousarvion määrärahatilanne sen sallii ja korvauskelpoisuutta on vapautunut saman ELY-keskuksen alueella siirrettäväksi. Tämä tukee hallitusohjelman tavoitetta saattaa ruuantuotannossa olevat pellot korvauskelpoisuuden piiriin.

Valtiovarainministeriöllä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

## 7. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

## 8. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025. Ennen asetuksen voimaantuloa tehtyihin 17 §:ssä tarkoitettuihin korvauskelpoisuuden siirtoihin sovellettaisiin kuitenkin asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

*Esitys:* Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta